

[Poul Dam.]

ningerne. Det har jo været så hårdt en gang imellem, at selv Kjær Rasmussen . . .

Formanden: Hr. Kjær Rasmussen.

Ordføreren for forslagsstillerne (Poul Dam): Undskyld, at selv hr. Kjær Rasmussen følte sig foranlediget til at udtale medlidenhed med mig.

Til de saglige bemærkninger, der er fremført, skal jeg knytte enkelte. Der er for det første hele spørgsmålet om, at dette er et grundlovsændringsforslag. Det vil for enhver, som kan se forslaget i sammenhæng, være klart, at det, det drejer sig om, er nogle forslag vedrørende valgrettens omfang, altså vedrørende visse grupper, som efter vort skøn burde have valgret, selv om de ikke har det i øjeblikket. Det er et ønske, man hører fremført rundt omkring; vi har også fået ideen fra nogle mennesker, der synes, at der burde gøres noget ved det. Hvis man har fremsat dette lovforslag, så må man — for at være i overensstemmelse med folketingets forretningsorden — ledsage det med et forslag til grundlovsændring, fordi lovforslaget ellers måtte afvises som stridende mod grundloven.

Det har været fremført, at de to grupper, der ville komme med, og som nævnes i vort lovforslag om ændring af grundloven, dels nordiske statsborgere, der boede fast i Danmark, dels danskere, som stadig havde fast tilknytning til Danmark, men boede i udlandet, var grupper, som man ikke burde have med. Jeg har sporet en noget provinsiel tone i nogle af bemærkningerne, ikke mindst hos hr. Niels Matthiasen, hvor den i ganske særlig grad ikke undrede mig.

Jeg tror, man må fastslå, at tiden, hvor man har den meget isolerede og meget indsnævrende opfattelse af indfødsretsbegrebet, er forbi. Hele indfødsretsbegrebet stammer jo fra 1700-tallet, og det er meget længe siden, man begyndte at drøfte at give det et anderledes indhold og bestemme, at visse indfødsretsfølgervirkninger kunne udstrækkes til andre grupper. Vi har jo siden den dansk-islandske forbundslov haft en sådan udstrækning til visse islandske statsborgere, og det forekommer mig ikke urimeligt, at finske, norske og svenske statsborgere her i landet kunne få en sådan ret.

Det forekommer mig ikke helt nødvendigt,

at dette skulle være betinget af gensidighed. Hvorfor skulle vi i og for sig ikke kunne yde de finske, norske og svenske medborgere, som boede i Danmark, deres ret, ganske uanset hvad vore nordiske nabolande ville gøre? Det måtte da virkelig være deres egen sag.

Situationen i dag er jo den, at man siger: hvis en person gifter sig i et andet nordisk land, så skal vi ud fra vor overbevisning om vort eget lands vidunderlighed kræve, at vedkommende får den nye statsborgerret. Man burde kunne beholde sin statsborgerret, selv om man boede i et andet land. Vi har et fælles arbejdsmarked, vi har i øvrigt fælles rettigheder på alle områder. Men f. eks. en svensk kvinde, der er gift med en dansk mand her i landet, er i øjeblikket uden valgret i noget af landene; hun er helt uden for det politiske liv, og det forekommer noget urimeligt.

Hr. Knud Bro sagde, at man skulle spise brød til, og det er der faktisk gjort. Forslaget om en sådan nordisk valgret og nordisk statsborgerret er fremført af den i vide kredse kendte rigsdagsmand og præst Nicolai Frederik Severin Grundtvig i 1848 eller måske så sent som i 1849. Det er ikke nogen ny idé, det er i bedste overensstemmelse med en nordisk tradition, og det forekommer mig, at det nok er værd at overveje den, også selv om vore nordiske nabolande ikke er så fremskredne.

Heller ikke med hensyn til danskere, der har arbejde i udlandet, men har fast tilknytning til riget, forekommer det mig berettiget at rejse disse indvendinger. Der er tale om mennesker, som måske netop igennem, at de bevarede valgretten, ville kunne bevare en nærmere tilknytning til riget. Man kan vel nævne, at der findes en sådan regel i Sverige nu, hvor der er en mulighed for, at man i de første 5 år efter, at man er fraflyttet, stadig væk kan være optaget på valglisten og stadig væk udøve valgret gennem brev. En lignende ordning kunne vel anvendes, når den findes i Sverige.

I det hele taget forekommer det mig, at meget af det, der er sagt i denne diskussion, vidner om, at man ikke følger med i, hvad der foregår i andre lande. Sådan noget som stemmeafgivning ved stedfortræder har man i Sverige, man har ordningen med stemmeafgivning på fængsler og sygehuse ved op-